

ใบความรู้ที่ ๒ เรื่อง การอ่านและท่องจำบทอาขยาน
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๘ เรื่อง ฝึกอ่านประเทืองปัญญา
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๕ เรื่อง ท่องสมุดป่า (๓)
รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๔๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

บทอาขยาน คือ บทท่องจำ การเล่า การสวด เรื่อง นิทาน ซึ่งเป็นการท่องจำข้อความหรือคำประพันธ์ที่ชอบ บทร้อยกรองที่ไพเราะ โดยอาจตัดตอนมาจากหนังสือวรรณคดีเพื่อให้ผู้ท่องจำได้ และเห็นความงามของบทร้อยกรอง ทั้งในด้านวรรณศิลป์ การใช้ภาษา เนื้อหา และวิธีการประพันธ์ สามารถนำไปใช้เป็นแบบอย่างในการแต่งบทร้อยกรอง หรือนำไปใช้เป็นข้อมูลในการอ้างอิงในการพูดและการเขียนได้เป็นอย่างดี

๑. หลักการท่องจำบทอาขยาน

การท่องบทอาขยานส่วนใหญ่เป็นการท่องออกเสียง คือ ผู้ท่องเปล่งเสียงออกมาดัง ๆ ในขณะที่ใช้สายตากวาดไปตามตัวอักษร ยึดหลักการออกเสียงเหมือนหลักการอ่านทั่วไป เพื่อให้การออกเสียงมีประสิทธิภาพควรฝึกฝน ดังนี้

๑. ฝึกเปล่งเสียงให้ดังพอประมาณ ไม่ตะโกน ควรบังคับเสียง เน้นเสียง ปรับระดับเสียงสูง - ต่ำ ให้สอดคล้องกับจังหวะลีลา ท่วงทำนอง และความหมายของเนื้อหาที่อ่าน

๒. ท่องด้วยเสียงที่ชัดเจน แจ่มใส ไพเราะ มีกระแสเสียงเดียว ไม่แตกพร่า เปล่งเสียงจากลำคอโดยตรงด้วยความมั่นใจ

๓. ท่องออกเสียงให้ถูกอักขรวิธีหรือความนิยม และต้องเข้าใจเนื้อหาของบทอาขยานนี้ก่อน

๔. ออกเสียง ร ล คำควบกล้ำ ให้ถูกต้องชัดเจน

๕. ท่อง ให้ถูกจังหวะและวรรคตอน

๖. ท่องให้ได้อารมณ์และความรู้สึกตามเนื้อหา

๒. การท่องบทอาขยานเป็นทำนองเสนาะ

การท่องบทอาขยานเป็นทำนองเสนาะช่วยให้บทอาขยานนั้นมีความไพเราะ ผู้ท่อง เกิดความสนใจจดจำบทอาขยานได้ดี และสนุกสนานยิ่งขึ้น การฝึกอ่าน ทำนองเสนาะมีขั้นตอน ดังนี้

๑. ท่องเป็นร้อยแก้วธรรมดาให้ถูกต้องชัดเจน ตามอักขรวิธีก่อน ทั้ง ร ล ตัวควบกล้ำ อ่านออกเสียงให้ตรงตามเสียงวรรณยุกต์
๒. ท่องให้ถูกจังหวะวรรคตอน การอ่านผิดวรรคตอนทำให้เสียความ
๓. ท่องให้สัมผัสคล้องจองกันเพื่อความไพเราะ
๔. ท่องให้ถูกทำนองและลีลาของคำประพันธ์แต่ละชนิด คำประพันธ์แต่ละชนิด จะมีบังคับจำนวนคำสัมผัส หรือคำเอก คำโท แตกต่างกัน การอ่านทำนองเสนาะจึงต้อง อ่านให้ถูกท่วงทำนองและลีลาของคำประพันธ์แต่ละชนิด
๕. ท่องโดยใช้น้ำเสียงให้เหมาะสมกับเนื้อหาและอ่านพยางค์สุดท้ายของวรรค ด้วยการทอดเสียง แล้วปล่อยให้หางเสียงผวนขึ้นจุ่มก

๓. การแบ่งวรรคตอนของกาพย์ยานี ๑๑

การแบ่งจังหวะวรรคในการอ่านมี ดังนี้

กาพย์ยานี ๑๑ วรรค <u>หน้า</u> มี ๕ คำ อ่าน ๒/๓	๐๐/๐๐๐
กาพย์ยานี ๑๑ วรรค <u>หน้า</u> มี ๖ คำ อ่าน ๓/๓	๐๐๐/๐๐๐
กาพย์ยานี ๑๑ วรรค <u>หลัง</u> มี ๖ คำ อ่าน ๓/๓	๐๐๐/๐๐๐

พฤษภา/กาสร

อิกกุญชร/อันปลดปลง

โททนต์/เสน่สง

สำคัญหมาย/ในกายมี

นรชาติ/วางวาย

มลายสิน/ทั้งอินทรีย์

สฤติทั่ว/แต่ชั่วดี

ประดับไว้/ในโลกา

๔. ประโยชน์และคุณค่าของการท่องเที่ยวอาขยาน

๑. ฝึกความจำ ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญยิ่ง เพราะมนุษย์ต้องอาศัยความจำ เพื่อเป็นเครื่องมือในการคิดวิเคราะห์คิดสังเคราะห์

๒. เป็นการฝึกวินัย เพราะการจะท่องให้จำได้ต้องมีวินัย หมั่นฝึก หมั่นท่อง อยู่เสมอ

๓. เป็นการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์

๔. อนุรักษ์วัฒนธรรมไทย ทางด้านภาษาให้คงอยู่ตลอดไป

๕. ได้รับคติสอนใจจาก บทคำประพันธ์ต่าง ๆ ที่ท่อง

๖. ทำให้เป็นคนอารมณ์ดีจากความงามของบทประพันธ์ที่ท่อง

๗. เพื่อตระหนักในคุณค่าของภาษาไทยและซาบซึ้งในความไพเราะของ

บทร้อยกรอง

๘. เพื่อให้เกิดความภาคภูมิใจในความสามารถของกวีไทย

๙. เพื่อเป็นพื้นฐานในการแต่งคำประพันธ์

๑๐. เพื่อใช้เป็นสื่อถ่ายทอดคุณธรรมจริยธรรม และนำข้อคิดที่เป็นประโยชน์ไปใช้